

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.V.20.807/2016/16.

A tanács tagjai:

Dr. Bartal Géza a tanács elnöke

Dr. Simonné Dr. Gombos Katalin előadó bíró

Dr. Cseh Attila bíró

A felperes:

...

A felperes képviselője:

dr. Radics László ügyvéd

Az alperes:

I. rendű

II. rendű

Az alperes képviselője:

dr. Molnár Miklós ügyvéd I. rendű és II. rendű

A per tárgya:

Vállalkozói díj megfizetése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

I. rendű és II. rendű alperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Fővárosi Ítéltábla 22.Gf.40.093/2015/12.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Budapest Környéki Törvényszék 1.G.40.262/2012/44.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi az I. rendű és II. rendű alperest, hogy egyetemlegesen fizessenek meg 15 nap alatt a felperes részére 600.000 (Hatszázezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Kötelezi az I. rendű és II. rendű alperest, hogy egyetemlegesen fizessenek meg az államnak, felhívásra 2.699.800 (Kétmillió-hatszázkilencvenkilencezer-nyolcszáz) forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A ... Kft. vállalkozási szerződés keretében pálinkafőző épület kivitelezését rendelte meg az I. rendű alperestől. E szerződés teljesítése érdekében az I. rendű alperes a felperessel mint vállalkozóval kötött építési munka elvégzésére alvállalkozási szerződést. A felperes és az I. rendű alperes közötti szerződésben rögzítették, hogy az I. rendű alperes akkori vezetője, a II. rendű alperes a vállalkozói díj megfizetéséért készfizető kezességet vállal.
- [2] 2011. június 17-én a felperes a munkát készre jelentette, majd június 30-án a ... Kft. és műszaki ellenőrének jelenlétében olyan átadás-átvételi jegyzőkönyvet vettek fel, amely egyben az I. rendű alperes és a megrendelő közötti műszaki átadás-átvétel lebonyolítását is tartalmazta. Az épületet a megrendelő átvette, a jegyzőkönyvben felsorolt hiánypótlási munkákat a felperes elvégezte. A felperes a hiánypótlással érintett munkák befejezését követően kérte az I. rendű alperestől a kijavított munkák átvételét, végszámlája befogadását és megfizetését. Az I. rendű alperes 2011. július 26-án a végszámlát visszaküldte arra hivatkozással, hogy a hiánypótlási munkák egy része nem került elvégzésre, a birtokba adás feltételei nem teljesültek.
- [3] 2011. július 28-án a ... Kft. tulajdonosa és a felperes birtokba vételi jegyzőkönyvet írtak alá, amelyben a megrendelő kijelentette, hogy a műszaki átadás-átvételi eljárásban felvett hiányosságok kijavításra kerültek, az épület rendeltetésszerű használatra alkalmas, az épületet birtokba vette.
- [4] A megrendelő a felperesi munkákat is magában foglaló teljesítést az I. rendű alperesi fővállalkozó felé teljesítésigazolásokban elismerte, és részére a teljes vállalkozói díjat megfizette.
- [5] Az I. rendű alperes a felperes felé a vállalkozói díjat arra hivatkozással változatlanul nem teljesítette, hogy az üzemeltetést gátló hibák és hiányosságok állnak fenn. 2012. január 19-ére egyeztetést, 27-ére helyszíni bejárást hívott össze, amelyen a fennálló hibákat jegyzőkönyvben rögzítették.
- [6] 2013. február 7-én a megépített üzemi épület végleges használatba vételi engedélyt kapott.

A kereseti kérelem és az alperesek védekezése

- [7] A felperes keresetében kérte, hogy a bíróság egyetemlegesen kötelezze az I. rendű és II. rendű alpereseket 27.635.372 forint vállalkozói díj és kamatai megfizetésére.
- [8] Az I. rendű és II. rendű alperesek ellenkérelmükben a kereset elutasítását kérték, a keresettel szemben beszámítási kifogást terjesztettek elő. Állították, hogy a felperes hibás teljesítése miatt az I. rendű alperesnek 18.833.638 forint összegű kára

keletkezett, ezen túlmenően a szerződés XXIII. pontjára hivatkozással 10.384.055 forint erejéig kötbérkövetelést érvényesítettek.

Az első- és másodfokú ítélet

- [9] Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az I. rendű alperest 26.997.672 forint és kamata, valamint a perköltség felperes részére történő megfizetésére, ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Megállapította, hogy a peres felek közötti építési szerződéses jogviszonyban a felperes teljesített, a műszaki átadás-átvételi jegyzőkönyvben rögzített hiányosságok az épület rendeltetésszerű használhatóságát nem gátolták. A megrendelő az I. rendű alperes teljesítését elfogadta, teljesítést igazoló jegyzőkönyvet is kiállított és az I. rendű alperes számláit kifizette. Ezen túlmenően birtokba vételi jegyzőkönyv igazolja, hogy a felperes a perbeli szerződést a megrendelő részére történő birtokba adással teljes körűen teljesítette, ezért az I. rendű alperes a vállalkozói díj kifizetésére köteles. A 2011. július 28-i teljesítésre tekintettel a felperesi késedelem hiányában alaptalannak ítélte a késedelmi kötbérigényt. A kártérítési igényrel kapcsolatban álláspontja az volt, hogy az I. rendű alperes az általa elvégzett munkákkal kapcsolatos tényelőadásait túlnyomórészt bizonyítani nem tudta, a perben kirendelt igazságügyi szakértő véleménye alapján az elvégzett javítások összegét 637.700 forintban fogadta el, ennek erejéig találta alaposnak a beszámítási kifogást.
- [10] Az elsőfokú bíróság a II. rendű alperesnek az I. rendű alperessel egyetemleges marasztalására irányuló kereseti kérelmet arra tekintettel utasította el, hogy az alvállalkozási szerződés feleket megjelölő része nem tartalmazta a II. rendű alperest mint kezest, ő a szerződést csak mint az I. rendű alperes nevében eljáró törvényes képviselő írta alá, magánszemély kezesként a szerződésen aláírása nem található, ezért írásbeli kezességvállalás nem történt, készfizető kezesi szerződés érvényesen nem jött létre.
- [11] A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett rendelkezéseit részben megváltoztatta, és kötelezte a II. rendű alperest, hogy az I. rendű alperessel egyetemlegesen fizessen meg a felperes részére 26.997.672 forintot és kamatait, valamint a perköltséget, egyebekben pedig az elsőfokú ítéletet helybenhagyta. A vállalkozói díjkövetelés vonatkozásában az elsőfokú ítélet helyes indokaira utalt, kiemelve azt, hogy műszaki átadás-átvételi jegyzőkönyvben került rögzítésre, hogy a megrendelő rendeltetésszerű használatra alkalmas állapotban átvette az épületet, és a teljes díjat kifizette az I. rendű alperes részére. Rámutatott arra, hogy a perben új szakértő kirendelése nem indokolt.
- [12] A másodfokú bíróság a II. rendű alperes vonatkozásában az elsőfokú bíróságtól eltérő döntésre jutott. Megállapította, hogy miután a perben a II. rendű alperes nem vitatta készfizető

kezeségvállalását, a bíróságnak hivatalból nem volt szükséges vizsgálnia a készfizető kezesség érvényes létrejöttét. Ezért a másodfokú bíróság a II. rendű alperest is marasztalhatónak találta a fellebbezéssel érintett követelésben.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [13] A jogerős ítélettel szemben az I. rendű és II. rendű alperesek terjesztettek elő felülvizsgálati kérelmet, melyben tartalmilag a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, a II. rendű alperest illető részében a kereset elutasítását (az elsőfokú ítélet helybenhagyását), az I. rendű alperest érintő részében pedig az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára történő utasítását kérték. A bíróság által nem megfelelően teljesített tájékoztatási, kioktatási kötelezettségre alapítottan az 1952. évi III. törvény (Pp.) 2. § (1) és (2) bekezdése, valamint 3. § (3) bekezdése megsértésére hivatkoztak, figyelemmel arra, hogy a bíróságnak kötelessége lett volna az általuk csatolt magánszakértői véleménnyel szembeni aggályait jelezni, és pontos tájékoztatást kellett volna adni arról, hogy igazságügyi szakértővel történő bizonyítás szükséges.
- [14] Az alperesek szerint a jogerős ítélet az igazságügyi szakvélemény hiányosságaira visszavezethetően sérti a Pp. 182. § (3) bekezdését, mert az eljárt szakértő kompetenciájába nem tartozó szakkérdésekben foglalt állást. A pálinka lepárlás élelmiszeripari tevékenység, ezért építési- élelmiszeripari- környezetvédelmi tárgyú együttes szakvéleményre lett volna szükséges. A kompetencia hiányában adott szakvélemény elfogadása a Pp. 177. § (1) bekezdését, valamint a szakértőkről rendelkező 2005. évi XLVII. törvény 13. § (4) bekezdését is sérti.
- [15] Az alperesek felülvizsgálati kérelmükben hivatkoztak arra is, hogy a jogerős ítélet sérti az 1959. évi IV. törvény (Ptk.) 272. §-át, a II. rendű alperes ugyanis kezési minőségben a szerződést nem írta alá, ennek folytán érvényesen a kezesség nem jött létre.
- [16] Az alperesek állították továbbá a Pp. 206. § (1) bekezdése és 145. § (1) bekezdése megsértését, kifejtve, hogy a bizonyítási eljárás a szükséges mélységig nem került lefolytatásra, a bíróság az okszerű mérlegelés elvével ellentétesen a hiányos szakvéleményt a felperes javára értékelve hozott döntést. Kifogásolták, hogy a távollétükben tartott birtokba adást a bíróság a Ptk. 298. §-a és 402. §-a sérelmével értékelte átadás-átvételnél. Álláspontjuk szerint a másodfokú bíróságnak az elsőfokú ítéletet hatályon kívül kellett volna helyeznie, ennek hiányában a másodfokú ítélet sérti a Pp. 252. § (2) és (3) bekezdését és 253. § (2) bekezdését.
- [17] Az I. rendű és II. rendű alperesek a felülvizsgálati eljárás során 14. sorszám alatt felülvizsgálati kérelmüket kiegészítették és további jogszabálysértésekre is hivatkoztak.
- [18] A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [19] A Pp. 273. § (5) bekezdése értelmében a felülvizsgálati kérelem megváltoztatására lehetőség nincsen, és a Pp. 275. § (1) bekezdése szerint a felülvizsgálati eljárásban bizonyítás felvételének sincs helye. A Pp. 272. § (1) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelmet a jogerős határozat közlésétől számított 60 napon belül lehet előterjeszteni. E szabályok együttes értelmezéséből következik, hogy a Kúriának a jogerős ítélet meghozataláig rendelkezésre álló bizonyítékokból kiindulva, a felülvizsgálati kérelemben tett hivatkozások alapján, a felülvizsgálati kérelem keretei között van lehetősége vizsgálni a felülvizsgálati kérelem érdemi hivatkozásait, így az alperesek felülvizsgálati eljárás során, a felülvizsgálatra nyitva álló 60 napos határidő leteltét követően 14. sorszám alatt előterjesztett felülvizsgálati kérelem kiegészítését a Kúria figyelembe venni nem tudta.
- [20] A Pp. 272. § (2) bekezdése értelmében a felülvizsgálati kérelemben meg kell jelölni azt a határozatot, amely ellen a felülvizsgálati kérelem irányul, továbbá azt, hogy a fél milyen tartalmú határozat meghozatalát kívánja, valamint elő kell adni a jogszabálysértés és a megsértett jogszabályhely megjelölése mellett, hogy a fél a határozat megváltoztatását milyen okból kívánja. Akár a konkrét jogszabályhely megjelölése, akár a jogszabálysértés szöveges előadása hiányzik, a felülvizsgálati kérelem érdemben nem bírálható el (BH 2005.290., BH 2011.259.). Ha a fél a felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítéletet többféle okból is támadja, vagyis több egymástól elkülönülő jogszabálysértésre hivatkozik, valamennyi hivatkozásának rendelkeznie kell a Pp. 272. § (2) bekezdésében meghatározott tartalmi követelményekkel [1/2016. (II.15.) PK vélemény 6. pont]. Érdemben csak azok a hivatkozások vizsgálhatók, amelyek esetében a Pp. 272. § (2) bekezdésében meghatározott tartalmi követelmények maradéktalanul teljesülnek (BH 2015.307.), így a Kúria érdemben nem vizsgálta az alperesek felülvizsgálati kérelmének a jogszabályhelyet megjelölő, de azzal adekvát indokolást nem tartalmazó, Pp 2. § (1) és (2) bekezdésére, valamint 145. § (1) bekezdésére történő hivatkozásait.
- [21] A felülvizsgálati kérelem nem alapos.
- [22] A Kúria a felülvizsgálati eljárás eredményeként azt állapította meg, hogy a jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt, érdemben vizsgálható okokból nem jogszabálysértő.
- [23] A Pp. 3. § (3) bekezdése azt határozza meg, hogy kit terhel a polgári perben a peranyag szolgáltatásának kötelezettsége. A bíróság ezzel kapcsolatos kötelezettsége az előzetes tájékoztatás a bizonyításra szoruló tényekről, a bizonyítási teherről, illetőleg a bizonyítás sikertelenségének jogkövetkezményeiről. A tájékoztatási kötelezettség nem jelenti azt, hogy a bíróságnak előzetesen a bizonyítékok mérlegelésének eredményét kellene közölnie a féllel, azaz amennyiben a fél a bizonyítékait előterjesztette, az már nem a

tájékoztatási kötelezettségre tartozó kérdés, hogy a bíróság a bizonyítás eredményét miként mérlegeli (Pp. 206. § (1) bekezdés).

- [24] A bíróság a felmerült bizonyítékokat a maguk összességében, meggyőződése szerint bírálja el, és amennyiben a bizonyítékok mérlegelése nem okszerűtlen, logikátlan és nem iratellenes, úgy a rendkívüli jogorvoslati eljárásban nincs helye sem bizonyítás felvételének, sem a bizonyítékok ismételt egybevetésének, sem pedig azok felülmérlegelésének (BH 2012/179., BH 2013/126.). A megfelelő mérlegelés garanciáját a felek számára az ítélet indokolási kötelezettsége teremti meg (Pp. 221. § (1) bekezdés). Megállapítható, hogy a perbeli esetben a bíróság a tájékoztatási és az indokolási kötelezettségét szabályozó garanciális rendelkezések megsértése nélkül, a szükséges mértékű indokolási kötelezettségnek maradéktalanul eleget tett. Az alperesek a felülvizsgálati kérelmükben alaptalanul sérelmezték a bizonyítékok feltárása és értékelése körében végzett bírói tevékenységet, ugyanis logikus, okszerű mérlegeléssel került megállapításra a tényállás, így annak felülmérlegelésére nem volt indok.
- [25] A jogerős ítélet nem sérti a Pp. 177. § (1) bekezdését, valamint a szakértőkről szóló 2005. évi XLVII. törvény 13. § (4) bekezdését sem. A perben releváns kérdésekben olyan különleges szakértelemmel rendelkező szakértő került kirendelésre, aki az építési-vállalkozási szerződés teljesítése tekintetében megfelelő kompetenciával rendelkezett. Pusztán az, hogy az építési munka eredménye pálinkafőző épület volt, további szakértő bevonását nem indokolta. A Pp. 182. § (3) bekezdése csak abban az esetben teszi szükségessé a szakértői véleménnyel érintett kérdésekben további bizonyítás lefolytatását - a fél erre irányuló kérelme esetén új szakértő kirendelését -, ha a perben felmerült adatok reálisan aggályossá teszik a szakértői véleményben foglaltakat. Ez pedig a jelen esetben nem állapítható meg. A kirendelt szakértő a felek által rendelkezésére bocsátott irat- és tervanyagot áttanulmányozta, helyszíni szemlét tartott, a felek és a bíróság kérdéseire, észrevételeire válaszolt.
- [26] Miután az alperesek felkérésére szakvéleményt készítő ... azt adta elő, hogy a szakvéleményében megjelölt adatokat a tervek alapján határozta meg, a helyszínen felmérést nem készített, jogszabálysértés nélkül jutott arra a következtetésre a bíróság, hogy szakértői véleménye nem alkalmas az I. rendű alperes által ténylegesen elvégzett javítások bizonyítására, ... szakértő véleményének aggályossá tételére. További bizonyítás elrendelése érdekében pedig az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésének [Pp. 252. § (2) és (3) bekezdése], vagy az I. rendű alperes vállalkozói díj fizetési kötelezettsége tekintetében az elsőfokú bíróságtól eltérő, megváltoztató határozat hozatalának [Pp. 253. § (2) bekezdése] nem volt helye.
- [27] A Ptk. 272. § (1) bekezdése értelmében kezességi szerződéssel a kezes arra vállal kötelezettséget, hogy amennyiben a kötelezett nem teljesít, maga fog helyette a jogosultnak teljesíteni. A Ptk. 272. §

(2) bekezdése szerint kezességet csak írásban lehet érvényesen vállalni. E szabályokból az következik, hogy a kezességi szerződés létrejöttéhez a szerződő feleknek azonosítható módon meg kell határozniuk a biztosított követelést, és a kezesnek a kezességvállalásra irányuló egyértelmű akaratnyilatkozatot kell tennie oly módon, hogy csak a kezesség vállalása igényel írásbeli jognyilatkozatot, a kezesség vállalásának elfogadása más módon – így szóban vagy ráutaló magatartással – is történhet (LB Gf. III. 31478/1992., BH 1993.631.). Tévesen hivatkozott ezért a II. rendű alperes a felülvizsgálati kérelmében arra, hogy a kezességvállalást tartalmazó nyilatkozata érvényességéhez a szerződést külön, magánszemély minőségben is alá kellett volna írnia.

[28] Az nem volt vitás a peres eljárás során, hogy az alvállalkozási szerződés megkötésekor a II. rendű alperes az I. rendű alperes törvényes képviselője volt. A peres felek között létrejött megállapodás írásban rögzítette mind az I. rendű alperes és a felperes közötti alvállalkozási szerződés lényeges elemeit – ezek között az I. rendű alperes vállalkozói díj fizetési kötelezettségét –, mind pedig a II. rendű alperes nyilatkozatát, amellyel készfizető kezességet vállalt a vállalkozói díj megfizetéséért. Az okirat tartalmából, annak megfogalmazásából a kezes és a jogosult személye kétséget kizáróan megállapítható volt. A II. rendű alperes kezességvállaló nyilatkozatának érvényességéhez nem volt szükség arra, hogy a II. rendű alperes az okiratot kétszer, egyrészt az I. rendű alperes képviselőjeként, másrészt készfizető kezesként, mint természetes személy külön aláírja (Kúria Pfv.V.20.976/2012/4., Pfv.V.20.997/2012/7., Pfv. V. 20.902/2013/5., Pfv. V. 21.315/2012/9.) A szerződési nyilatkozat szövegezéséből kétséget kizáróan kitűnik, hogy a II. rendű alperes az okirat aláírása során egyidejűleg mindkét minőségében eljárta (BH 2014.14.). Ezért a másodfokú bíróság érdemben helyes döntést hozott, a döntés indokait pedig a Kúria a felülvizsgálati kérelemben írtakra tekintettel kiegészítette.

[29] Helyesen értékelte a bíróság a megrendelő részére történő tényleges átadást teljesítési joghatást kiváltó átadás-átvételnél, ezért nem sérti a jogerős ítélet a Ptk. 298. §-át és 402. §-át sem. Építési vállalkozási szerződéses jogviszonyban a munkával elérhető eredmény megvalósítása jelenti a szerződés teljesítését, amely ellenében esedékes a díj fizetésére. A bírói gyakorlat által kialakított elveknek megfelelően vállalkozási szerződés alapján az építkezés átadás-átvételét megtörténtnek kell tekinteni még akkor is, ha a jogszabályban előírt átadás-átvételi eljárásra, ennek alapján jegyzőkönyv felvételére egyáltalán nem kerül sor, de ennek megfelelő jogcselekmények, annak eredményeként hibajegyzék felvétele, a hibák kijavítása, valamint a megrendelő által a létesítmény birtokba vétele megtörtént (EBH 2003.855., BH2000. 202.). A perbeli esetben az átadás-átvételi jegyzőkönyv formájától függetlenül nem vitatottan sor került a megrendelő részéről a tényleges átadás-átvételre, a hibajegyzékben szereplő hibák

kijavítását követően pedig külön birtokba adásra is. Az alperesek által hivatkozott végleges használatba vételi engedély beszerzése nem a felperes feladata volt, ezért a felperes teljesítése, és a részére járó vállalkozói díj esedékessége megállapítható.

- [30] A kifejtettek értelmében a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

- [31] Az alperesek a Pp. 78. § (1) bekezdése és 82. § (1) bekezdése szerint kötelesek a felperes ügyvédi munkadíjból álló felülvizsgálati eljárási költsége megfizetésére.
- [32] A le nem rótt felülvizsgálati eljárási illeték viseléséről a Kúria az 1990. évi XCIII. törvény 74. § (3) bekezdésére tekintettel a 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése, valamint 15. § (1) és (3) bekezdése alapján határozott.
- [33] A Kúria a jogerős ítélet elleni felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (1) bekezdése szerint - kérelemre - tárgyaláson bírálta el.

Budapest, 2017. február 9.

. Bartal Géza s.k. a tanács elnöke, Dr. Simonné Dr. Gombos Katalin s.k. előadó bíró, Dr. Cseh Attila s.k. bíró